

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
Egy évre 5 frt — kr.
Hat hóra 2 frt 50 kr.
Három hóra 1 frt 25 kr.
Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
Egyes számok 12 kr-ával kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

H I R D E T É S E K

Négyhasábos petit-sor egyszeri közléséért 7 kr kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 krajczár.
A nyilváltatásban:
minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
Velünk összekötöttségben levő hirdető-irodák, előfizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
Kéziratok vissza nem adódnak.

Megjelen: hetenként egyszer.

A hirdetőket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

— vasárnap reggel. —

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

I.

Hirdetmény.

Az ezredéves kiállításra rendezendő időleges kertészeti kiállítás résztvevői számára hivatalomhoz több példány bejelentési ív küldetett.

Midőn erről a kertészettel foglalkozó érdeklődő közönséget értesítem, s a kiállításra való részvételt iránt fölkérem, egyúttal tudatom, hogy a bejelentésre szolgáló ívek, melyhez a kiállítás részletes programja és szabályzata is csatolva van, a városi irodában az érdeklődők által bármikor megtekinthetők esetleg átvehetők.

Léván, 1895. május hó 4 én.

Máriássy István,
polgármester.

II.

Hirdetmény.

Az ezredéves országos kiállításra rendezendő időleges élő állat kiállításokon való részvételt céljából hivatalomhoz több példány felhívás és bejelentési ív küldetett.

Midőn erről az állattenyésztéssel foglalkozó közönséget, nemkülönben a mezőgazdaságok tulajdonosait értesítem, egyúttal tudatom, hogy a bejelentésekre szolgáló ívek, melyhez a kiállítás részletes programja és szabályzata is csatolva van, a városi irodában az érdeklődők által bármikor megtekinthetők, esetleg átvehetők.

Léván, 1895. május hó 4 én.

Máriássy István,
polgármester.

Megyei szegényügyünk.

Mint hogy a községek rendezéséről szóló 1886. XXII. törvényzikk a szegényügynek ellátását teljesen a községek kezelésébe utalja, megyei szegényügyről csak oly formában szólhatunk, ha a vármegyei községeket csoportosítva, községeink szegényügyéről általános és kimerítő képet adunk.

E tekintetben nagyban megkönnyíti feladatunkat az alispáni félelvi jelentések sorozata megyénk közigazgatásá-

nak állapotáról, mely nyíltan feltárja a valót, tudniillik azt, hogy a szegényügy a vármegyében mindeddig rendezve nincsen, s e téren még igen sok feladat megoldásra vár. A törvényhatóságok, tehát Barsvármegye is szegényalap, jobban mondva betegápolási alap létesítéséről köteles gondoskodni. Talán ez a szegényügyre vonatkozó egyetlen adat, mely megyénkben is keresztül vitetett. Egyébként pedig az egész ügy iránt intőző körünk a legnagyobb indolenciával viseltettek. Azt hiszik, ha az ajtóban jelentkező koldusnak odavetnek egy-két fillért, megtették kötelességüket.

Itt a szegényügynek társadalmi rendezéséről van szó. Az igaz, hogy erre az alispáni jelentések szerint anyagi erő hiányában alig van kilátásunk, mindamellett az első lépések már most megtehetőek. Minden község kötelezve van szegényeit eltartani, mégis a koldusok egész processziójával találkozunk, kik rendkívül ügyesek az emberi irgalmasság teljes és rosszhiszemű kiaknázásában. Mindenesetre első sorban is kellő anyagi eszközökről kell gondoskodnunk, nevezetesen minden község szabályrendelettel kötelezendő külön szegény alap létesítésére. Erre vonatkozólag példa gyanánt Pozsonymegyének szabályrendeletét hozhatjuk fel, mely határozottan rendeli, hogy a községek szegény alapot alkossanak, melynek forrásait képezendik mindazok a jövedelmek, melyek különös rendeltetés nélkül a községbeli szegények számára maradandó tőke gyanánt adományoztatnak és egybegyűjtetnek, a nyilvános táncmulatságok és mutatóványok után járó díjak, melyeknek mennyiségét a járási főszolgabíró, illetőleg városi polgármester végleg egyszer s mindenkorra megszabja, a községi hatáskörben kiszabott rendőri bírságok, és a közigazgatási és bírói ha-

tóságok által a községi szegény alapok javára odaítélt bírságok. Az ekként összegyűlt tőke más értékekkel össze nem vegyithető külön betétként kezelik. Az ekkép alkotott szegényalaphoz hozzányulni mindaddig nem szabad, míg annyira fel nem gyarapodott, hogy a kamattörvény a szegényügy ellátására szükséges összes költségeket nem fedezi.

Ez volna a kezdet, a melyre építeni lehetne a jövőndőt. Igaz, hogy mindez lassan megy, de sok kicsi mégis csak sokra megy. Községeink kivétel nélkül szegények s így a szegényügy rendezésére igen keveset áldozhatnak. Kivételt csak Körmöczbánya képez, mely szegényeit kellő ellátásban is részesíti. Itt a városi szegények a szegénytanya felügyelete alatt állanak és a városi számvétség által nyilvántartatnak. Mind e mellett szegényházzal csak egy község bír, Oszlány, míg a többi községek szegényeinek legfeljebb csak az utolsó bokor adhat szállást. A szegénysége dacára is gyorsan fejlődő Léva város képviselőtestülete is csak a minap határozta el, hogy szegényházat épít s ott szegényeit összegyűjti. Minden ilyféle mozgalom eddigelé is csak a városokban indult meg, kisebb községeink a szegényügygyel egyáltalában nem törődnek s itt lesznek azután a koldusok a társadalmi rend és erkölcs veszedelmes ellenségeivé. Mindazok, kik magukat községély nélkül fenntartani nem képesek, koldulási engedéllyel vannak ellátva, amely mindenesetre legkönnyebb megoldása lenne a szegényügynek, ha célzavezető lenne. Ellenkezőleg, épen ez képezi a nagy versengés következtében a koldusok között az örökös viszálykodás csiráját.

A legutolsó alispáni jelentés megyei szegényügyünket oly sötét színben festi, hogy annak a közel jövőben leendő rendezéséről beszélni sem lehet. Ter-

mésztesen egyszerre gyökeres reformot létesíteni képtelenség, mégis a kezdeményezés megteendő s községeink bizonyára örömmel nyújtanak segédkezet, midőn oly mizériák megszüntetéséről van szó, mely mindnyájuk közös óhaját képezi.

Szegényalapot kell szervezni községenként a szegények, illetve a közsegélyre szorultak ellenőrzését lelkiismeretesebben teljesíteni. Akkor a koldulás nem fog az erkölcsi sülyedés posványá lenni, melyben a dologkerülők egész legiója fentereg. A szegényügy rendezését napirendre kell tűznünk s alaposan letárgyalnunk, hogy aztán keresztültivitele akadályba ne ütközzék.

A társadalmi élet nyomorúsága nyilatkozik meg a szegényügyben. A századvégi művelt világ elegáns köntösén egy izléstelen szakitás, melyen keresztül a nyomor és erköletelenség killantgat ki. A valódi szegények és községeink közös ügye ez, mely kettős feladatot sürgősen megoldani emberbaráti és hazafias kötelességünk.

Néhány szó mezőgazdasági bajaink orvoslásáról.

E cím alatt hagyta el épen most a sajtót egy röpirat kisteleki Léva y Henrik főrendiházi tag tollából, melyben az érdemű szerző, ki közigazdasági viszonyaink leg-hivatottabb megbírálója, mert egész életét azoknak emelésére és fejlesztésére szentelte, élénk színekkel eseteli mezőgazdasági viszonyaink válságos állapotát s azoknak orvoslására nézve nagy fontosságú tervet tár az olvasó elé. — Lapunk szűk tere nem engedti, hogy ezen közérdekű és minden gazda figyelmét nagyban érintő röpiratot egész terjedelmében közöljük s ennél fogva csak rövid, de alapos kivonatban óhajtuk annak tartalmát t. olvasóinkkal megismertetni.

A szerző kiemeli, hogy az Európaszerte észlelhető mezőgazdasági válság leginkább hazánkra nehezedik, melynek a mezőgazda-

bizonyos, hogy a csóknak mindig volt valami titkoszerű jelentősége. Egyenlő módon alkalmazták jó és rossz szándékból; a Magdolnák a lábra, Penelopék az arcra, a Phrynék az ajakra, Julia csókja végtelen hosszú csókja az ifjúságnak és szerelemnek. Heró csókja, a könyvtől és tenger vizétől sós; de van vajaskenyér ízű, sőt patschulillatú csók is. Annakelotte a csók valóban nagyon közkeletű dolog volt, nemcsak a költők énekeltek róla. A legrégebb időben az emberek csak megölelték egymást. Akkor még a nők s férfiak lenge bő lebernyekben jártak; könnyű volt nekik ölelkezni és talán élvezetes is; azonkívül az ölelés által nem gyűrődött össze a selyem és patyolat, nem maradt áruló jel a szerelmes hölgy ruháin. Most a csókok, fodrok, csipkék, dudorok, szalagrózsák, azután keményített ingek, vasalt mellények, gallérok és kézelők uralkodnak.

Az ősi ölelközéssel már csak a költők énekelnek. A gyakorlati életben divatját multa. A szerelmesek lebecsült karokkal adják a bucsucsókot. Ha már ez ölelésnek vége lesz, vége nemsokára a csóknak is. A nők mindinkább vesztik természetes bájaikat: művészet pótolja a hiányokat. Ajkukról és arcukról eltűnik a pirosság, már husz éves korukban sárgás arcbőrrel, fénytelen szemekkel járnak-kelnek. A természet fogyatkozásán lehet segíteni, de a csók letűrt a mázt és ez lesz a halála, kénytelen lesz eltűnni a jobb körökből, mint a hogy az ölelés eltűnt, mióta puha kötött selyem helyett feszesen gombolt bőrkesztyű fedi a kezét és mióta a szerelmes leveleket nem lehet már észrevétlenül a mélyen kivágott ruhade-
rékba csusztatni.

budapesti és bécsi hivatalos lapokban megjelent a király legfelsőbb kérése, mely szerint a külügyminiszter lemondását nem fogadja el. A magyar fővárosban most egyébről sem beszélnek, mint a kormányválságról. A szabadelvű klubban napról napra folynak az izgatott hangulatu tanácskozások és a nagyfejték kíváncsian várják az eredményt. A miniszterelnök újra Bécsbe utazott, míg a király Pólában időzik. Ide küldötték utánna Jósika minisztert, hogy a magyar kormány ultimátumát előterjeszse a királynak s a miniszterelnök Bécsben várja meg az eredményt. Mi lesz ennek a vége? Ez a kérdés lebeg minden ajkon s a fővárosi polgárság, mely rendkívül szereti a változatosságot, ép oly nagy kíváncsisággal fogadja az egymást kergető különféle híreket, akárcsak valamely lóverseny esélyeit.

A lóversenyek is megkezdődtek s velük együtt a bookmakerek mérész fogadásai. Az idő meglehetősen kedvez a nagy urak eme passziójának s van is a gyepen oly élénkiség, hogy alig lehet hallani a verseny megkezdését és végét jelző harangot. A meglepetések persze még most is napi rendben vannak s ugyancsak zugolódik miattuk a fogadó közönség, akárcsak a külvárosi korezmákban ferbliző Hanzik, mikor két alsóra két felső vág be.

Az akadémia nagyhetére is, melyet a héten tartottak meg a szokásos osztályülésekkel, sokan gusztáltak várva a pályázatok eredményét. A díjakat azonban, ha csak okvetlen ki nem kellett adni, nem adták ki, mondván, hogy abszolútbecsű munka nem akadt a pályázó művek között. Furcsa ezektől a nagyfejű uraktól, hogy öktudják, hogy mily munka a legjobb és legszabatosabb s még sem vállalkoznak arra, hogy megcsinálják. No persze ők tudják theoretice, s nem tudják praktice. Akárcsak az új asszony, ki tudja, hogy milyennek kell lenni

a jó sült csibének s ő maga nem tudja elkészíteni. A nagygyűlés az akadémia elnökévé ismét Eötvös Loránd bárót, második elnökké pedig Pulszky Ferenczet választották meg. Az ülés a pályázatok eredményének kihirdetésével véget ért.

Az országgyűlésben a szabadelvi törvényjavaslatot tárgyalták, melynek különösen az a passzusa keltett nagy visszatetszést, hogy a hadiszerekre a hadügyminiszter engedélye nélkül szabadalom nem adható. Ezt oda módosították, hogy csupán a magyar kereskedelemügyi miniszter engedélye szükséges és hadiszerekre engedély nyerhető. Tárgyalták továbbá az országház építéséről szóló miniszterelnöki jelentést. Az ellenzék összeférhétlennek látta a magyar közjoggal, hogy II. József császár szobra a parlamenti épületre felállítassék, mert ő Magyarország-
nak soha királya nem volt. A kérdéshez többen szólalt hozzá, de a többség a jelentést tudomásul vette s így József császár szobra mégis csak felkerül az országház tetejére.

Fővárosi levelező.

A csókról.

Igen, a sokszor megénekelt csókról lesz szó, arról a csókról, a melyet máskor oly sokféle módon és célból alkalmaztak. Lásuk csak Ádám az alvó Évát csókkal éberítette fel; Judás, csókkal árulta el mes-
terét; Marcus Antonius csókkal vesztett el egy császárságot; Othello csókkal küldte Desdemónát a más világra; Napoleon csókkal vált meg Josephinétől örökre és Wert-
her csók közben fosztotta meg Charlotteját életétől.

Rosszakaróink azt mondják: „Mikor egy asszony vétkezni készül, előmegy előbb gyönni.“ Mi pedig elmondhatjuk: „Ha egy férfi megakar csálni, előbb megcsókol.“ Annyi

TÁRCSA.

Budapest, 1895. május 10-én.

— Politikai zavarok. — Kormányválság. — Lóve-senyek. — Az akadémia nagyhete. — Országgyűlés. —

Bánffy válasza Terényi interpellációjára a pápai nunczius politikai beavatkozását illetőleg sajtóságos konfliktust teremtett a külügyminiszter és a magyar miniszterelnök között. Kálnoky lapja, a Fremdenblatt erősen denuncziálta Bánffy választát, mintha a külügyminiszter azonosította volna magát. Apponyi e miatt szombaton, május 3-án meg is interpellálta a miniszterelnököt, hogy mi igaz a dologban, s különösen, mely tényekben látta Agliardinak a beavatkozását Magyarországot belügyeibe. Erre Bánffy miniszterelnök elősorolta, hogy ő e tárgyban a külügyminiszterrel értekezett, ki szintén látta fennforogni azokat a jelenségeket, melyek diplomáciai beavatkozást követelnek. S tényleg, midőn ő Terényi interpellációjára válaszolt, már a reklamáció Rómába, a curiához elküldetett.

Kis dolgokból fejlődnek a nagy események. Bánffy állításait okiratokkal igazolta. A külügyminiszter azonban kijelentette, hogy Bánffy válaszában sem irányával, sem tartalmával egyet nem ért s lemondását azonnal benyújtotta ő felségének. A miniszterelnök erre szintén felutazott Bécsbe a királyhoz, ki több ízben kihallgatáson fogadta s maga a király, állítólag odahatni iparkodott, hogy Bánffy és Kálnoky között felmerült konfliktus békés uton személyes érintkezéssel egyenlítették ki. A király az nap fogadóestélyt adott, melyen azonban a magyar miniszterelnök meg nem jelent és pedig mint mondják azért, mert diszruhát nem vitt magával. A tények beszélnek. Ófelsége elsőben is Agliardi nuncziust tüntette ki megszólítással s rövid két nappal utánna a

ságban van legmélyebb erőforrása. Nagy okunk van tehát arra, hogy a gyógyítás eszközeiről, szereiről és módjáról gondoskodjunk s a midőn ezt tesszük, szem előtt kell tartanunk, hogy országunk saját viszonyainál fogva a válság is sajátos jellegű, tehát ennek orvoslására nézve is más eszközöket kell használnunk mint a nyugat-európai államokban.

Ebből kifolyólag szerző nem helyeselheti az agrár bajainak megszüntetését célzó s eddigelé tervbehozott kísérletek egyikét sem, mert valamennyiben kidomorodtak a bankalkitási és az üzletérdekdek; a voltaképeni cél, t. i. a mezőgazdasági válság orvoslása azonban csak másodrangú feladatnak tűnik fel. — A pénzes vállalatok természetes feladata, a maguk üzleti érdekében minden alkalmat lehetőleg felhasználni. Viszont azonban a magyar mezőgazdaság sorsát szívükön viselő, önzetlen s a dologhoz értő hazafiaknak jelen esetben az a feladatuk, hogy ki ne engedjék szolgáltatni a külföldben is nehéz válsággal küzdő mezőgazdaságot a spekulációknak, hanem igyekezzenek olyan intézményt létesíteni, melynek első rangú, legfőbb, sőt egyedüli célja a válság kártékony következményeinek elhárítása.

Attól nem kell tartani, hogy az intézmény üzleti és pénzügyi tekintetben gyöngye lesz, ha nem a modern spekuláció révén létesül. Hazánk közgazdasági történetében van rá elég példa, hogy éppen azon pénzes kereskedelmi vállalatok sikerültek és virágzottak fel legjobban, melyeket a valódi közszükség érzetében a magyar társadalom tekintélyes vezető eleme teremtett meg. Ilyenek a ma is hatalmas és közérdekű, minden üzérkedés nélkül létre jött intézetek, mint: az első hazai takarékpénztár, mely intézet önzetlen alapítójának a modern spekulációról fogalmuk sem volt; — a magyar kereskedelmi bank, melyet az intézet égetően szükséges voltát belátó nagy-névű magyar hazafiak és egyszerű pesti kereskedők létesítettek; — az első magyar általános biztosító társaság, melynek alapítása szinte a közszükségletnek felelt meg s melynek közérdekű alapítására nem bankok és bankárok, hanem a haza legjelesebb fia vállalkoztak. — S ezen intézetek tartóssága és folytonos fejlődésképeségük titka éppen abban rejlik, hogy szerény keretek közt létesültek s a nagy költségek és hirtelen nyereségvágy zsenge korokban ezen intézeteket nem vették igénybe.

Igen érdekesen fejtegeti ezek után szerző a magyar földhitelintézet alapításának történetét, mely az akkori mezőgazdasági válság elhárítása céljából alakult, mely válság az urbériség megszüntetéséből eredt s a nemesi nagy és középbirtokot fenyegette. Gyors pusztulásnak indult a magyar nemzetnek politikailag legkiszolgáltatottabb, magyar voltára legbiztosabb földesuri eleme. Ezt megakadályozandók olyan férfiak léptek a vállalkozás élére mint: gróf Dessewffy Emil, Lónyay Menyhért, gróf Apponyi György, Horváth Boldizsár és társaik, kik a földhitelintézet megalkotása által gátat vetettek a földesuri osztály végpusztulásának.

A mai válság már másnemű, mint a melynek ellenében a földhitelintézet sikerrel teljesíti hivatását. — A mai válság nem csupán a nemesi nagy- és középbirtokosokat sújtja, hanem a földműveléssel foglalkozó összes osztályokat, sőt élesen sújtja azon földműveseket is, kik maguk földbirtokkal nem bírnak, de mezőgazdasági munkájukból élnek.

Élénken eseteli most szerző a földbirtokosok szomorú állapotát s ezen képet azzal fejezi be, hogy a kereskedővel szemben a hitelnyújtásnak soha sincs oly biztos cenzúrája és világos ellenőrzése, mint a földbirtokossal szemben; mert a kereskedő könyveibe a hitelező bíráló szeme nem tekinthet be, míg ellenben a földbirtokos telekkönyvi lapja előtte mindig nyitva áll.

Olyan hitelintézet létesítéséről kell tehát gondoskodnunk, mely első sorban gondja alá veszi azokat a földbirtokosokat, a kik a mai földhitelviszonyok között a tönkremenésnek vannak kitéve, holott még mindig reális értékek tulajdonosai s így egyszerű eszközökkel s minden kockázat nélkül megmenthetők. Ezt a feladatot a hitelintézet csak a jelzálogteher összegének megfelelő birtokrész megvásárlásával oldhatja meg. Hogy azonban a hitelintézet a birtokosok

rendezése céljából birtoktesteket vásárolhasson, feltétlenül szüksége volna egy olyan klientélára, mely tőle az így megvásárolt birtokterületeket késedelem nélkül átveszi. Ezen klientéla a földbirtok szerzésére irányuló vágyból kifolyólag bőven állna rendelkezésére.

Midőn még szerző az agrár-szocializmus eredetét s az annak kiírtást célzó módozatokat behatóan részletezi, áttér a magyar társadalom vagyonois és vezető elemei által a tradicionális hazafias, önzetlen és takarékos szellemben létesítendő „mezőgazdasági hitelintézet“ vázlatára.

Az intézet egyelőre szerény alapítókéval alakulna meg. Főfeladatai a birtoktestek megvásárlását és parcellálásban való eladását ismerné, de e mellett egyéb gazdasági érdekeket is előmozdítana. Főjöveldelmi forrását az alapítóké kamatain kívül az a szerény közvetítő jutalék képezné, melyet egyrészt az eladók, másrészt a vevők a birtokvásárlásnál fizetnek. — A berendezés és kezelésnél a legnagyobb takarékoság követendő. Miután a mezőgazdák a szövetkezés útján gazdasági terményeiket előnyösebben értékesíthetnék, szükségleteiket pedig olcsóbban szerezhetnék be, a hitelintézet készséggel támogatná az ilyen gazdaság fogyasztó-szövetkezetek létesítésére célzó kísérleti törekvéseket.

Az egyetlen állami kedvezmény, melyet az így alakuló és így szervezett hitelintézet méltán kérne és venne igénybe, a birtoktestek vétele, illetve a parcellálások eladása alkalmával az átírási díj és illeték elengedése volna. — Folytatólag alaposan fejtegeti az okokat, melyeknél fogva az állam hajlandó lesz e kedvezményt megadni.

Azon kérdés merülhetne már most fel, hogy honnan vesz a hitelintézet parcellákban eladható birtoktestet, jelesül az Alföldön, a hol arra az egész országban legégetőbb szükség volna? Az alföldi földműves városokban a takarékpénztári betétek milliókra rúgnak. Ez legnagyobb részt az alföldi földművelő parasztság pénzeszelege, melynek egyenes célja, rendelkezése és tendenciája a birtokszerzés; arra pedig az alföldön alig nyílik alkalom. Valóban leverő volna tehát, ha ilyen körülmények közt éppen az alföldön téltenségre volna kárthatva a mezőgazdasági hitelintézet. Ámde ezen ellenvetés megold, ha — a ma a nagy földbirtok komplexumokra fordítjuk tekintetünket, melyek ma a nagy alföldi városok és községek tulajdonában és kezelésben vannak s melyek ezen helyzetükben sem városi, sem állami fiskális szempontból kellően ki nem használhatók, nemzetgazdasági szempontból pedig az ekkor többé-kevésbé legkezdtelegesebb igényeknek is alig felelnek meg. — Számadatokkal igazolja szerző ezek után állításának valóságát, Szeged városát hozván fel példának, melynek birtokát pénzértékben kifejezve 14 millió forintra becsüli, mely összeg a 4%-ot jövedelmezne csak, a városnak 560,000 forint évi jövedelmének kellene lennie, holott a tényleges földbirtok jövedelm, — a rendkívüli kiadások figyelembe vétele nélkül is, — alig 16/10%-nak felel meg. Már pedig köztudomású dolog, hogy Szeged városa adminisztrációja és gazdálkodása mintaszerű. Egész mértékben át kell tehát éreznünk annak szükségét, hogy az ilyen, városi tulajdonban lévő latifundiumok, az ország, a nép és az illető városok saját jól felfogott érdekében is, hovaelőbb parcellázva eladassanak.

A felette érdekes röpirat befejező részét jónak látjuk a következőkben szószerint idézni:

A kifejtett nagy célok sokkal sajátosabbban nemzetiek, semhogy tisztán ezekre akárminő külföldi tőke, vagy bármilyen üzéri alapítás vállalkozhatnék. De még ha vállalkoznék is, nem rendelkeznek azokkal az értelemi, érzelmi és erkölcsi tényezőkkel, a melyek az ily vállalkozás sikerességére nézve okvetlenül szükségesek. Azért hangsúlyoztam már előre is és hangsúlyozom most az általam kontemplált mezőgazdasági hitelintézet feladatainak és eszközeinek bővebb ismertetése után ujjal, hogy a magyar mezőgazdasági válságból eredő bajok leküzdésére csupán a közérdek iránt élesen, hazafias érzéssel bíró s üzérkedési tekintetektől mentes társadalomban gyökerező vállalás volna hivatva.

Elismerem ugyan, hogy a magyar mező-

gazdasági válság is alkalmat szolgáltathat ismeretes modern bankalapításokra; még azt is elismerem, hogy az ezen úttól alapított bank, egyéb pénzületi mellett, különös gondot fordíthatna a magyar mezőgazdasági viszonyokra; de bizonyos vagyok e mellett abban is, hogy azokat a nagy költségeket, melyekkel az ilyen bankvállalat alapítása és fentartása jár, végül is csak ama földbirtokosok és földművelők lennének kénytelenek egy vagy más formában megfizetni, a kiket a mezőgazdasági válság ugy is eléggé sújt s a kiken nem sokat segíthetünk azzal, ha igen drágán mérjük számukra a segítséget.

Ne legyen tehát a főzél fényes és költséges bankalapítás, hanem a mezőgazdasági válság elhárítása. Tartasuk meg — bárha okosan redukált birtokterületeken — rendezett földbirtokosokul mindazokat, a kik földhitelük kimerítése után még rendezhetők. Adjuk meg ezzel párhuzamosan a módot minden földművelő magyar embernek arra, hogy erejéhez mérten esetleg birtokosa is lehessen a magyar földnek. S tegyük meg ezt a nagy és fontos szolgálatot a magyar nemzetnek a lehető legolcsóbban, a lehető legönzettelebb szándékkal s a legtakarékosabb, legkevésbé csillogó eszközökkel.

Nem szükséges fejtegetnem, hogy a magyar nemzet természetes ereje abban van, ha fiai egyuttal minél nagyobb számban rendezett urai is a hazai földnek. Minél több rendezet, jómódu magyar közt oszlik meg a föld tulajdona, annál nagyobb az az érték, mely a földből nyerhető s az eredményhez viszonyítva, annál kisebb lesz a termelési költség hányada. És minél rendezettebbek, erősebbek lesznek földbirtokososztályainak, annál virágzóbb lesz hazánkban az ipar és kereskedelem is, miután az ipar legjobb consumense és a kereskedelem legjobb megbízója — a földbirtokos.

Végül pedig nemcsak anyagi erőiben, hanem nemzeti jellemében és politikai erkölcsében is megnövekedik az a magyar nemzet, melynek fiai az őس hajlamaiknak megfelelő földművelést, nagyrészt mint a föld birtokosai üzik s minél kisebb kontingenst szolgáltatnak a szellemi, a hivatalnoki, a földművelői proletáriátushoz. Hogy ennek milyen különös nagy súlya van ebben a hazában, a hol a magyar fajt s vele a nemzeti magyar álmot annyiféle nemzetiségi aspiráció is fenyegeti, az nem szorul magyarázatra.

A magyar faj földbirtokos faj volt, annak is kell maradnia s azzá kell tenni.

Ezeknek a céloknek szolgáltatására vélnem alkalmas intézménynek az általam vázolt mezőgazdasági hitelintézetet. Ha a tervezett intézmény a céloknek csak valamelyest is megfelelőnek látszik, akkor tán megérdemli a terv, hogy a magyar társadalom illetékes tényezői azt szíves megfontolás és megvitatás tárgyává tegyék és esetleg a már általam vázolt alakban, avagy kellően módosítva, megvalósítsák.

A magam részéről minden hiúság és érdek nélkül, tisztán abból az indokból vettem fel eszméimet, hogy azokkal esetleg hazám egyik fontos közérdekének némi szerény szolgálatot tegyek. Ha eszmémhez sikerül illetékes férfiak érdeklődését felkeltetni, halásan veszem az azokra vonatkozó megjegyzéseket és ellenérveket szóban, vagy írásban egyaránt. Sőt a legnagyobb örömmel és készséggel tűzném azokat ki valamely értekezlet tárgyalás is, ha netán szélesebb körben keltenének visszhangot s ha bővebb megvitatásukat és megbeszélésüket illetékes tényezők kívánatosnak tartanák.

A mennyiben pedig szerény tervezésem annyira felkarolhatnék, hogy megvalósítására is meg lenne a kedv és a komoly akarat, szolgálni fogom az ügyet tettel is mindaddig, míg csak a kezdet nehézségei le nem győzöttek s míg csak az első szervezés után az intézmény sorsa biztosítva nem leendő. Ha ennyit megérhetnék, azzal a nyugodt öntudattal hagyom a többi avatott és illetékes k zekre, hogy a közérdeknek szolgálva, csupán az ügy sikerében kerestem és találtam meg az előttem egyedül becses jutalmat.

A „magyar kereskedők lapja“ május 5-iki számában olvassuk, hogy a Léway Henrik főrendibázi tag által felvetett eszme máris a megvalósulás stádiumába jutott. A Léway által propagált eszme megvalósítása érdekében ugyanis a nagybirtokos osztály

és a pénzügyi világ több előkelő tagja — köztük Léway Henrik, gr. Nádasdy Ferencz, gróf Andrássy Gyula, gr. Zichy Nándor, Burchard Blavary Komár, havani Dautsch Sándor, báró Nikolics Fedor sub. — több értekezletet tartott, a melynek konkrét eredménye, hogy az új hitelintézet alapítása nemcsak előben határozottat el, hanem annak létrejötte anyagi tekintetben is biztosított. Az új bank alapítókeje 10 millió forintra s czége „Magyar mezőgazdasági hitelintézet, mint részvénytársaság“ -ra van tervezve.

Különfélék.

— **Kaszinói estély.** A f. hó 4-én rendezett kaszinói estély tartalom tekintetében bizonyára a legakikerebbek közé tartozik. A program első pontja volt. Dr. Tóth György főgimnáziumi igazgató jeles felolvasása: „Egy testi és egy lelki tehetségünkről.“ A közönség élvezettel és fokozódó érdeklődéssel hallgatta végig a tanulságos előadást, melyet egész fejlődelmében fogott közhírré. Annyit azonban mi is mondhatunk Horatiussal: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.“ A felolvasás után Skra Mici k. a. szavalta el Tompának egy kedves regjét, a „Selyem bogár“ címűt. Előadása oly igaz, hü és kedves volt, hogy mi valószággal magunk előtt látnak a darabban üldözött tündért, a mely családt bizonnyára kedves előadó megjelenésével időzött elő. Ezután Levatic Aranka k. a. adta elő Belcsák László ur kísértevel zongorán: „Jense a nek: „Nászmenet“ és „Menyasszonyi dal“ című négykezes irt szerzeményét. Nemrégiben alkalmunk volt meggyőződni, hogy a műkedvelők színpada jeles tehetségeit nyert benne, most pedig kedves zongorajátékában gyönyörködhetünk. Itt nemcsak arról a technikai ügyességről van szó, a melylyel a primót vezette, de arról a fiam érzékről is, a melylyel a melodikus darabnak színt és modulációt felelt és kifejezésre juttatta. A kísérő Belcsák László ur zenei tehetsége oly magasan áll, hogy onnan a mi szerény laikus dicséretünk szárnnyazagot hull alá, azért itt csak azon szíves készségről emlékeztünk meg, amelynek értelmében méltán elmondhatja magáról, hogy soha sem volt a jónak megrontója. A szép program mindenestre nagyobb érdeklődést érdemelt volna. Igaz, hogy vége már a mulatságok szonójának, vagyunk a szabadba inkább, a színeszek is itt vannak, a vidék meg szánt, vet, így hát nem csoda, hogy az estély nem volt oly népes, mint az előző. De azért akik jelen voltak, kiűzően mulattak és a tancz folyt is majdnem hajnalig. Csak az olvasó-terem volt csendes. (???)

— **Szülőoltási oktatás.** A bars megyei gazdasági egyesület lévai falkola telepén Bernhard Rezső szülőszeti és borászati felügyelő folyó hó 16-án szülőoltvány ültetési szakoktatást tart, melyre az érdeklődők szívesen fogadtanak. Szülőinknek immár teljes restaurálása szükséges, azért minden szős gazda helyesen eszelecszik, ha az oltványok ültetését valódi szakértőtől elsajátítja s azt azután otthon gyakorlatilag is alkalmazza.

— **Érdekes bűntény.** A komáromi törvényszék Thuránszky József volt gárm-szent-benedeki segédjegyző feljelentésére három napig tartó végtárgyalás után f. hó 4-én személyes szabadság megsértése és hivatali hatalommal való visszaélés miatt Békassy Rezső esztergomi rendőrbiztos 500 forint pénzbüntetésre ítélte a tulajdoni enyhítő körülményekre való tekintettel. Az eset előzményei, melyek 1891-ben történtek, ezek: Thuránszky szerelmes volt egy Schlichkora Samu nevű zsidó szatócs szép és fiatal leányába s ki viszonzta is érzelmeit. Midőn az atya ennek nyomára jött, a leánynak erős prédikációt tartott, mely a leányra oly hatással volt, hogy a segédjegyzővel másnap a községből eltűnt s Esztergom felé vették útját. Schlichkora értesülvén a szökevények hollétéről, megbízta dr. Horn Károly esztergomi ügyvédet, hogy mivel leánya tőle ékszereket is elvitte, a szökevények ellen indítsa meg a fenyítő eljárást. Az ügyvéd a rendőrséghez fordult s Békassy Rezső rendőrbiztos a szökevényeket le is tartóztatta. A lány azonban hivatkozván arra, hogy ő nagykorú s a keresztény vallásra öhaját átérte, tiltakozott ez eljárás ellen. A szatócs Weisz Ignácz főbíró tanácsára visszavonta a feljelentést. Minthogy azonban a rendőrség hajnali öt óráig tartotta fogva Thuránszkyt, ez a komáromi törvényszék ellen a rendőrbiztos és az ügyvéd elleni bűnvádi feljelentést tett, melyre a királyi ügyész az eljárás megindítását indítványozta, s ennek eredménye lett a végtárgyaláson hozott s fentemlíttet érdekes ítélet.

— **Eljegyzés.** Dódek János lévai kir. járásbírósi irnok a napokban jegye-váltott Panek Elei kisasszonnyal Csesztén.

— **Napraforgó** Ma, vasárnap jeles színésznő Deréki Antal népszínműve, „A napraforgó“ kerül színpadra, melynek első bemutatója múlt év szeptember 23-án volt a budai színházban. A lapok annak idejében a legnagyobb dicsérettel emlékeztek meg a darabról, mely páratlan sikert aratott csupa

törül metszett magyaros alakjaival, kaczag-tató jeleneteivel. Maga a mese szövés oly érdekes, hogy mindvégig lebilincseli a hallgatókat figyelmébe, jellemei oly kidomborodtak, a milyet Rátkay produkál Felhő Kláriájában. Ajánljuk a darabot, melyben a szerző maga is játszik, műértő közönségünk figyelmébe, a melyet valóban meg is érdemel.

— Athelyezés. Dódek János armatóri kir. törvényszéki írnokot, városunk szülöttét a m. kir. igazságügyminiszter, saját kérelmére a lévai kir. járásbíróshoz helyezte át.

— Esküvő. Veigel Lajos budapesti építőmester folyó hó 6-án vezette oltárhoz a lévai plebáni templomban Ghimessy Mariskát, Ghimessy János lévai iparos és városi képviselő testületi tag kedves leányát.

— A magyar állam vagyona. A számvétség már elkészült a legutolsó számadási év adataival és ezekből egybeállította a magyar államkincstár vagyommérlegét. E mérleg szerint a magyar állam 2295 millió forint teherrel szemben 2630 millió forint vagyonnal bír, úgy tehát, hogy tisztá vagyona 334 millió forintot tesz. Az utolsó évben igen produktív volt az államkincstár egyes ágainak gazdasága, mert ez az állam vagyonnál teljes 75 millió forinttal növelte. Az állami vagyon nagyobb felét állami birtokok és ingatlanok képezik, míg a tehernek kilenced tizedrésze állami adósság. A vagyontételek között szerepel az a közel 600 millió értékű aranykészlet, mely a valutarendezés céljaira van rezerválva, míg a terhek között az a 200 milliónál nagyobb összeg, melylyel az állam hitelezőinek hátralelképen tartozik.

— Lábbeliek szállítása kis iparosok által. A m. kir. honvédség 1896. évi lábbeli szükségletének 50%-át vagyis 14400 pár bakancsot és 12,400 pár könnyű cipőt barna pamut vitorla szövetből, a bakancsokat páronként 4 frt 82 krral, a könnyű cipőket pedig szintén páronként 4 frt 11 krral a hazai kis iparosok utján szándékozik készíttetni úgy, hogy e lábbeliek f. évi december hó végeig Budapestre a m. kir. központi ruhatárba beszállítandók. A szabályszerűen, és eddigi e tárgyban megjelent miniszteri körrendeletek értelmében szerkesztendő ajánlatok, a hol ipartestület van annak utján, különben pedig közvetlenül, legkésőbb f. évi június hó 15. napjáig lesznek a beszerzésbányai kereskedelmi és iparkamarához benyújtandók. Megjegyeztetik, hogy a szállításra kiírt pályázatban kivételesen ipartestületi kötelekben nem álló iparosok is résztvehetnek az esetben, ha oly községben van ipartelepük, hol az ipartestület megalakulásához törvényesen megkívánt tagszám hiányzik. Bővebb felvilágosítást a beszerzésbányai kereskedelmi és iparkamara nyújt.

— Hány honvéd altiszt nőülhet meg? A honvédelmi miniszter az érvényben levő nősülési szabályzat módosításával elfrendelte, hogy ezentúl a honvédség időszertei szervezetszerű békeállományának, valóságos altisztjei közül egy négy zászlóalj gyalogezrednél 12 altiszt és 4 puskaműves, egy három zászlóalj gyalogezrednél 9 altiszt és 3 puskaműves, egy huszárezrednél hat altiszt s ugyanígy egyenlő állású egyén, azonkívül minden gyalog és huszárezredben a népfelkelésnél egy-egy, a Ludovika Akadémiában 8, a központi fegyvertárnál négy, a központi lovas iskolánál, a központi ruhatárnál s a koronaőrsg egy egy, minden egyes honvédkerületi parancsnokságnál két két és a honvédelmi miniszteriumnál tíz tízt lehet nős.

— Róvid hírek — Baross Gábor exhumálása. Baross Gábor hamvait az illavai sírboltból ünnepélyesen exhumálták és a klobusiczi temetőben emelt díszes mauzóleumba helyezték át. — **Bányamunkások sztrájkja** Salgótarjánban a közbányamunkások között sztrájk ütött ki, mely oly nagy mérvet öltött, hogy Losoncztól több század katonát rendeltek ki a zavargás elfojtására. A munkások és katonaság között harcz ütött ki, mire a katonaság sorfűzet adott a népre, többen meghaltak számosan megsebesültek. — **Legnagyobb hideg** a lefolyt télen Középeurópában a Mont Blanc csúcsán volt, hol a minimális hőmérő — 43. Celsiusot mutatott. — **Wekerle háziur** lett a napokban, a mennyiben a fővárosban egy csinos emeletes házat vásárolt. — **Az amerikai magyarok a millenniumon** szintén résztvesznek, az utiterv szerint a millenniuma tömeges hazautazást terveznek.

Színészet.

Szombaton, aprilis 4-én Denneri kedves zenéjű operettje, a „Nebántsvirág“ került színre. A czím szerepet Deniset Szigethy Lujza játszotta természetesen elevenséggel. Tisztán és üdén csengő hangjával valóban rászolgált a tapsra. Németh (Celestin) elemét a szalon vígjáték komikuma képezi, most is igazolta ebbeli feltevésünket. Balogh Árpád (Champlatreu) szépen alakította a szerelmes katonatisztet, bár ösztönös megvalljuk játékában nem volt meg az ott-honosság, melyet nála a népszínművi szerepeiben láthatunk. Deréki (Loriot), de mint színigazgató is teljesen ismerős a színpadi hatás minden titkaival, mely ma is frappansul nyilatkozott. Kiemelhetjük még Sárközyt (fejedelemnő.)

Vasárnap délután a fenegy rekeket láttuk, de az efféle fércművek végig nézése bizony nem sok élvezetet szerez. Valóban kár azért a jó akaró igyekezetért, melylyel a szereplők életet leheli iparkodtak a quasi dróton mozgatott alakokban. Kedves kis jelenség volt Komlósi Ilonka (Rózi), nem különben Völgyi Ilonka is (egy ismeretlen hölgy.) Németh (Róka) képezte a vidámság középpontját s kitünően játszott.

Ugyanaznap este másodszor adták Kövessy „Goldstein Számi“ czimű életképét szép számú közönség előtt, a mi sajnos, ritkán történik. A siker a szereplők együttes érdeme. Szép és összevágó előadás volt. A nap hőse megint Németh volt (Számi), nagy hatást keltő kupléival elragadta a közönséget, mely ötször is kihívta. A derék zsidógyereket valóságos tipussá tette. Szigethy Lujza (Virág Tonca) a régi kedves Szigethy volt. Szűcs Margit (Teréz) tehetségéről nem mondhatunk ösztönös véleményt, mert jóformán most láttuk először egy igénytelen szerepben, de az a kép a mely játékán áttetszik, a kész színésznő mutatja, miben nagy előnyére szolgál szép színpadi alakja. Deréki (Tavaszi) teljes igyekezettel játszott, de a szerep nem neki való. Völgyi Ilonka (Cziczek) és Komlósi Ilonkáról is (Nelli) csak dicsérrel emlékezhetünk meg. Balogh igazgató (Gólya Frigyes) és Völgyi (Gérzon) szintén jók voltak. Palágyi (Szalay), Balogh Árpád (Takács Péter) a szerelmes fiatalokat természetesen hűséggel markirozták.

Hétfőn Abonyi Lajos népdramája: „A betyár kendője“ került színre. A fő szerepet (Bandi) Deréki vitte, jóllehet tehetsége igen sokoldalú, e szerep nem neki való volt, játékából kiritt a drámai hős, a milyennek pedig egy népszínmű hősenek nem szabad lennie. A paraszt ember nem tudja, mi az a pathosz. Különben maga a darab hibás e tekintetben, sok a költői dictió és érzélgés, a főhős jelleme pedig merő lélektani képtelenség. Jól játszott Szűcs Margit (Órszi), míg Várny és Palóczy Lujza szintelen játékkal csak kisebbítették a darabnak amugy is csekély sikerét.

Kedden Sudermann drámáját az „Otthon“ adták. A darab egy kinos problémával foglalkozik, a becsület, ez a kérelhetetlen bálvány és a szeretet küzdenek egymással, a probléma megoldatlanul marad, de vége van vele egy család boldogságának. A darab mindenestre igen tanulságos. Az apa tulhajtott erkölcsi szigorával elüzi a háztól idősebb leányát, a ki művésznővé küzd magát, babért arat, de eközben elveszti a lilomot. A családtagok ezt nem tudják, mint híres és befolyásos művésznőt házukba viszik vissza, az apa azt akarja, hogy öltözzék a rideg otthon erkölcsébe s később megtudván leánya bukását, a csábítóhoz akarja kényszeríteni, kit a leány nem akar elfogadni, mert szereti gyermekét. Ezzel megöli atyját, aki nem élhet becsület nélkül. A fő szerep Derékié (Schvartz alezredes) volt, alakítása elejétől végig művészi és igaz. Szűcs Margit (Magda) itt mutatta be tehetségének fényes oldalait, játéka a legapróbb részletekig finom kidolgozott, a szerep sokféle nehéz változatain keresztül mély és megkapó, kár, hogy hangja kissé gyöngye ott, ahol szenvedélyes kitörésre kerül a dolog. Komlósi Ilonka (Mariska) játékaról e darabban csak elismeréssel nyilatkozhatunk, ezen alakítása messze fölfülmulta eddigi szerepeit. Igen tehetséges színésznőnek bizonyult Beresényi Gizella (Francziska) akit a héten láttunk először, Palágyinak (Hetterding) játékát kissé rontotta az a tulságos arczjáték, amely nem illett szerepéhez, s amely nála — ugy látszik — állandóvá és egyhangúvá válik. A többi szereplők játéka ezek mellett meglehetősen szintelen volt, de azért a szép számú közönség élvezettel nézte végig a darabot, jóllehet egyesek csodálta-osképen komikusnak találták.

Szrdán, april 8-án, Jókai nagyhatású színműve „Az aranyember“ került színre oly csekély közönség előtt, mely teljesen érthetlenné teszi előttiünk városunk indolenciáját ily remek művek iránt. A művet a szereplők alaposan megkurtították, mind a mellett a hatás, melylyel előadták, rendkívül meglehetősen. Soha szebb és markansabbul rajzolt jellemeket nem láttunk. Balogh Árpád igazgató (Timár Mihály) talentuma fényesen nyilatkozott szerepének minden sorában. Ugy őt, mint a végtelenül kedves Noémit (Komlósi Ilonka) a közönség többször kitapsolta. Komlósi Ilonka rutinizott játéka a róla elmondott véleményünket igazolta. Völgyi Ilonka (Timea) szintén a legjobbak egyike, előadása, hangja szívhez szóló, bár kissé gyöngye, de kellemes, s az érzelmek letráján minden hangzó a legtisztább kifejezésű és drámai szerepekben igazán megható. Nagy előnye, hogy mimikája pontosan összevág szerepeivel. Sárközyné (Tereza) szépen játszik, alakítása rokonszenves. Németh (Brazovics) a felvukodott, s mégis együgyű görögöt nagy közvetlenség-gel személyesítette. Palágyi (Kadisa) elismerésre méltóan felelt meg szerepének. Beresényi Gizella (Athalia) játéka az érzelmek heves hullámzását híven visszaükröztette s mondhatjuk, jó színésznő. Deréki (Krisztyán Tódor) játékában a durva komikus hatása eklektikus erővel tört ki. Általában mondhatjuk, hogy a hatásnak ily közvetlenségét, mint ezen az előadáson, ritkán van alkalmunk érezni s valóban sajnálhatjuk, kik végig nem nézték.

Közönség köréből.
Gazdaközönségünk figyelmébe!

Most, hogy a jégbiztosítás ideje elérkezett a biztosító társaságok eddig lázál iparkodnak biztosító feleket toborozni. Az üzleti törekvés, az ügynökök buzgósága néha ugyan a szélsőségekbe csap, de ez lényegében nem baj, mert a magyar embert, sokszor legfontosabb érdekeinek védelmére erkölcsi presszióval kell szorítani.

Igy vagyunk a biztosítással is. Józan ember belája ennek üdvös voltát, de a magyar természet itt sem tagadja meg magát. Rendesen bevárja az alkalmat, hogy a maga kárán tanulhasson. Ha leég a község, akkor biztosít tüzkar ellen, ha elveri a jég, akkor biztosít jégkar ellen is. De addig míg szinről szinre nem látja a szerencsétlenséget, nem vesztegeti a pénzét ilyen „haszontalanságra.“

Indokolt tehát ilyen viszonyok között a biztosító társaságok üzletszerzésre irányuló buzgósága. Sajnos azonban azt látni, hogy ez a buzgóság gyakran féktelen hajszává fajul s a biztosítás üdvös eszméjét csábító jelszavak és üres ígéretek által az üzletszerzésre kiküldött ügynökök teszik utálatossá.

Ilyen hajszá fojlik egy idő óta a mi vidékünkön. Az Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet, melyről a lapok többször tárgyilagos öszintességgel megnyilatkoztak, hogy oly parányi alapítke, a minővel a szövetkezet rendelkezik, sem anyagi, sem erkölcsi biztosítékot nem nyújthat a közönségnek, ugy iparkodik üzleti tért hódítani, hogy évtizedek óta becsülettel működő, szilárd tekintélynek örvendő biztosító társaságaink feleit valósággal kötéllal fogdossa.

Körleveleken hirdeti, piaczkokon doboltatja, házaló ügynökei által predikáltatja, hogy azok a felek, kik több évre kötöttek szerződést más biztosító társasággal, bontsák fel a két oldalú szerződést; a szövetkezet ügyvédje által fogja véden a szerződésességüket. Eddig a magyar ember becsületbeli dolgokat tartotta az „adott szót“ is, a szövetkezet ime azt hirdeti, hogy „még az írás sem kötelez.“ — Hol van tehát az „Országos kölcsönös“ által mindannyiszor oly hangosan hirdetett s csakis a közjóra célzó s azt előmozdítani szándékozó eljárás, midőn épen az ily elvek propagálása által rontja a közmorált.

Hogy ez eljárás minő viszatetszést keltett azok körében, kik a szocializmus veszedelmes áramlatai közben nagyon indokoltan féltékenyek a nép erkölcséire, bizonyítja azon körlevél, melyet Pestvármegye intézett a járási főszolgabírákhoz, különösen hangsúlyozván ebben, miként: „már maga az, hogy a szövetkezet ügynökei a népet erkölcsében és tisztességében rontják azzal, hogy elhitetik velük, hogy aláírásukat semmiesnek nyilváníthatják, esik a közmorál és tisztesség szempontjából alapos kifogás alá.

Azt is olvastuk a lapokban, hogy az országos gazdasági egyesület egyszerűen napirendre tért a kölcsönös szövetkezet azon kérvénye fölött, melyben a tekintélyes egyesület támogatását kérte, s a baranyai megyei gazdasági egyesület pedig nemcsak, hogy nem fogadta el a szövetkezet ajánlatát, de kimondta, hogy óni fogja a megbízhatatlan társulattól a tagokat.

Ezek mellett az „Union“ czimű szaklapból olvasva azt, hogy a kölcsönös elemi biztosító társaságok Bécsben székelő osztó egyesülete, a melybe a tiszteletré méltó, szolid és jó fundált kölcsönös biztosító intézetek mind beie tartoznak, a legközelebb megtartott ülésén visszautasította az Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet kérelmét a felvétel iránt, — csakugyan bámulnunk kell azon a vakmerőségen, melyet az a nagyhangu frázisokkal dolgozó s hialatlan olecsóságot hirdető intézmény a hiszékeny falusi közönséggel szemben elkövet.

Botorság kárhoztatni a tisztességes versenyt, de az ilyen természetű hajszá a legkimélelenebb ítéletet provokálja, ha józan felfogással mérlegeljük azt, hogy épen akkor, midőn a nagy jégverések következtében, a rosszabb kockázatoknak bizonyult vidékeken a biztosító társaságok kénytelenek voltak kiretel nélkül emelni a jégbiztosítási díjtételeket, — a szövetkezet a statisztikai adatok neglígálásával — olecsó díjakkal kéri, hogy megvesztegethesse ezzel a mézes mázzalgal a közönséget. Fenti állításomat bárki igazoltnak fogja találni, ha a többi társaságok jégdíj-szabályaiba betekint, mit gondoljunk tehát az „Országos kölcsönös“ azon állításáról, hogy az elvitázhatatlan tény, miszerint a többi társaságok, hogy a versenyt kiállják, kénytelenek voltak díjaikat leszállítani, holott épen ennek ellenkezője történt. — Hát erre mit tud mondani az „Országos kölcsönös“?

Maga ez a körülmény kell, hogy kételkedő és bizalmatlanná tegye a gazdát, ki érzékkel bír az üzleti kötelezettségek iránt. — Egy szilárd alapon nyugvó biztosító intézet arányba hozza az elvállalt kockázatokot a díjakkal és a rendelkezésre álló alapítkével. A szövetkezet lelkiismeretét az ilyen kényes dolgok, ugy látszik — nem háborgatják. Az ő hivaalosan bevallott, de értékekben részletesen soha ki nem mutatott alapítkéje ugyan nem több kétszáz ezer forintnál, de azért minden óvatosság és aggodalom nélkül biztosít potom díjak mellett. A naiv és hiszékeny embereket ezzel lépre csalhatja, de nagy veszedelmek esetén miből fizeti majd a károkat?

Erre tessék megnyugtató választ adni! Mert ez itt a kérdések kérdése. A biztosítást, melynél milliók forognak kockán az elemekkel szemben, nagy könnyelműség a huzardjátékok színvonalára süllyeszteni.

Okos magyar ember az olyan kocsiira, a melybe a lovak tartószij vagy nyakló nélkül vannak befogva, nem ül fel, mert tudja, hogy a lejtőn mi sors vár reá!

De persze sok ember nem vesz annyi fáradságot, hogy töviről hegyire megvizsgálja, megbíralja a hason természetű intézményeket.

Fontos feladat vár ily körülmények között a gazdasági egyesületekre. Ezeknek kell tájékoztatni a féktelen hajszá közben a birtokoságot a különösen a kevésebb intelligens kis birtokosoztályt. De hogy ezt tehessék, első sorban nekik kell alapos vizsgálat tárgyává tenni azt, hogy nyújt-e feltétlen anyagi biztosítékot egy oly intézmény, mely kétszáz ezer forint alapítkével millióra menő kockázatot akar biztosítani?

Tetszetős jelszavak, divatos frázisok, ünnepeit irányzatok nem szabad, hogy megvesztegessék őket.

Ridegen megfontolva első sorban azt kell vizsgálniok: nyújthat-e anyagi garanciát az olyan intézmény, mely elenyészően csekély alapítkéje dacára merész feltételek mellett vállalkozik nagy kockázatok viselésére?

Ha, komoly üzleti szempontból mérlegelve nem találják meg a kellő anyagi garanciát, ugy a baranya-megyei gazdasági egyesület példája követve, teljes öszintességgel fel kell világosítaniok a közönséget, nehogy a nagyhangu ígéretekkel elesábitott felek ennél a szövetkezetnél is olyan drágán fizették meg az olecsóságot, mint fizették már nem egy hasonló természetű vállalatnál.

Ezen czikk elején hangsúlyoztam, hogy a magyar ember rendesen be szokta várni az alkalmat, hogy a maga kárán tanulhasson. — Ne iparkodjunk ez alkalommal is a magunk kárán tanulni.

Felső Fegyvernek, 1895. május 11-én.
Sulyovszky Aurél,
földbírtokos.

Szerkesztői üzenet.

Cs. J. Trencsén. Köszönjük. Térszükre miatt jövő héten.

Nyári vasuti menetrend*)

Léva	ind.	5:45	9:40	4:40
Csata	érk.	6:47	11:13	6:25
„ indul	Ipolyság felé	6:53	10:09	5:02
	Esztergom felé	7:07	11:18	6:50
Ipolyság	érk.	8:40	11:51	6:37
B-Gyarmat	„	9:56	1:09	7:51
	gy: v. sz. v.			
Párkány-Nána	„	8:00	12:12	7:48
„	ind.	8:16	12:35	7:55
Budapest	érk. sz. von.	10:55		
„	gy. von.	1:55	9:15	
Bécs	érk. gy. s von.	12:45		
„	szem. von.	5:50		
	sz. v. gy. v. sz. v. gy.			
Budapest	ind.	7:30	9:20	2:20
„	„	8:00		
Bécs	„	11:00	9:00	9:35
„	„			
Párkány-Nána	„	5:45	9:00	4:00
Csata	érk.	6:41	9:56	4:56
Ipolyság	„	8:40	11:51	6:31
B-Gyarmat	„	9:58	1:09	7:51
Léva	„	8:30	11:47	6:49

*) A vastagabb betűvel jelzett szám az esti 6 órá-tól reggeli 5.59 percig tartó időszakot jelenti.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeket 35 krtól 14 frt 65 krig méterként — sima, csikos kockázott, mintázottakat, damasztots a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvarszállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József városkormány.
Buza m.-mázánként 6 frt 70 kr, 6 frt. 80 Két szeres 5 frt 60 kr. 5 frt 70 kr. — Rozs 5 frt 70 kr. 5 frt 80 kr. Arpa 7 frt — kr. 7 frt 20 kr. — Kukoricza 7 frt — kr 8 frt — kr. Bab 8 frt — kr. 8 frt 50 kr. Zab 6 frt 80 kr 7 frt 20 kr. Lencse 7 frt 50 kr. 8 frt — kr Köles 4 frt 80 kr. 5 frt 20 kr.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 3 krba kerül; bélyegdíjban — a lakás megjelölése mellett — fizetendő minden egyszeri beiktatásért 3 kr.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és társa kiadóegység ad, ki levelelbeli tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal válaszol.

Egy fiatal, nős, vizsgázott gépész ki a katonaságnál patkoló kovács volt és a gazdasági gépek kezelését érti, a cseplési idényre, — esetleg állandó — alkalmazást keres. — Megkereséseket e lap kiadóhivatala közvetíti.

Kiadó lakás

A Teleky-(Fogadó)-utczában két szobából, konyha s mellékhelyiségből álló udvari lakás kiadó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

Néhai dr. Brach Ferencz úr hagyatékában maradt némely tárgyak, egy fődeles kocsi, egy görcső, két látszó, különböző képek, könyvek (ezek között Schloesser világtörténete, Meyer Lexicon) stb. szabadkézből eladtnak. Megtekinthetők bármikor fentnevezett dr. Brach Ferencz úr volt lakásán. CSEKEY VILMOS, ügyvéd.

Szobai bútorok és képek

jó karban és jutányosan kaphatók Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Van szerencsém Léva és vidéke nagy érdemű közönségét tisztelettel értesíteni, miszerint helyben az Eötvös utczában női ruha-készítő üzletet nyitottam s abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a fővárosban szerzett tapasztalataim alapján e téren a fokozott igényeket is kielégíthetem. Tisztelt megrendelőim a legutolsó divat szerinti öltözékeket csinnal és izlésesen kiállítva, jutányos áron és gyorsan szerezhetik meg. Szíves megbízásait kérve Léván, 1895. május havában.

Kiváló tisztelettel LANDESMANN IDA szabóú.

Vadászati-jog bérbeadás.

Folyó évi május hó 30 án reggel 9 órakor tartandó árverésen Nagy Salló község elöljárósága a vadászati jogot 1895. augusztus 1-ső napjától 1901. évi július hó 31. napjáig bérbe adja. A feltételek a jegyzői irodába reggeli 8 órától déli 12 óráig megtekinthetők. Kelt Nagy-Sallón, 1895. évi május hó 8-án.

Dományi Béla Szabó Sándor jegyző. bíró.

13 év óta fennálló vegyeskereskedésemet, jó üzletkörrel, dohánykis tözsde, tűz-, jég- és életbiztosítással egybekötve, — felszerelés bolt és raktárhelyiséggel együtt más foglalkozás miatt átadom.

Turpinszky József.

Tisztelettel értesítem a n. érd. közönséget, miszerint a jégszállítás f. hó 15-én veszi kezdetét. Léva, 1895. május hóban. Braun J. és fia.

1471/895. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott kamara a kereskedelemügyi m. kir. Minister ur által adományozandó egy 300 frtos külföldi utazási ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly fiatal törekvő és kellőleg képesített iparosok, kik szakismeretük fejlesztése céljából külföldre utazni óhajtanak. A pályázati folyamodványok, melyekben folyamodó lakhelye, családi vi-

szonyai, erkölcsi magaviselete, tanulmányai, foglalkozása és nyelvismerete részletezendők, valamint az általa választandó utiterv is kifejtendő, szabályszerűen kiállítva f. évi május hó 20-ig az alulírott kamarához betérjesztendők.

Besztercebányán, 1895. évi április hó 28-án.

A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara: Flittner elnök. Dr. Holesch titkár.

1587. sz. Verebényi járás főszolgabírójától.

Felhívás pályázatra.

A községi körorvosi állás Bars-Baracsán üresedésbe jött. Az állás évi javadalmazása 100 frt utiátalányon kívül orvostudoroknak 600 frt, sebészmestereknek 400 frt. Ezenfelül a körorvos kézigyógytár tartására jogosult. Ezen állás betöltésére az 1886. XXII. t.-cz. 82. §-a illetve az 1876.

évi XIV. t.-cz. 144. § a alapján pályázatot nyitok.

A törvényes minősítvényvel bírók kérvényüket f. évi május 21-ig hivatalomhoz nyujtsák be.

A választást f. évi május hó 22-én Bars-Baracsán a község házánál d. e. 11 órakor fogom megtartani.

Verebélyen 1895. ápril hó 18.

Dillesz, főszolgabíró.

WALLA JÓZSEF cementárú-gyára, építési anyagok raktára Budapest, VII., Rottenbiller-u. 13. Vállalkozik: GRANITTERAZZO, BETONIROZÁSOK, CSATORNÁZÁSOK, SZÖKÖKUTAK, CEMENT-LAPOK és MOZAIKLAPOKKALI KÖVEZÉSEK elkészítésére stb. Raktárt tart: KERAMIT-LAPOK, KELHEIMI-LAPOK, METTLACHI LAPOK, TERRACOTTA-ÁRUK, KÖPFEDÉLPÉP, TŰZÁLLÓ TÉGLAK, KÉMENY-RAKVÁNYOKBÓL stb. Gyári raktára a gartenaul Portlandi cement és vízhatlan mész-gyárnak.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár-részvénytársaság BUDAPESTEN. Gyár és irodák: VI. ker., külső-váci-ut 29-35. Podmaniczky-utca 14. sz. Városi iroda és raktár: Gőz- és járgány cséplő-készületek, számos első díjjal kitünt. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék, mélyítő és egytetemes aczél-ekék, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök valamint Schlick-fele szab. „Haladás” sorbavetőgépek. Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalomok és mindenemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó aratógépek és fűkaszáló-gépek szállítható mezei vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Jutányos árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

P S E R H O F E R J.-féle

GYÓGYSZERTÁR.

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. sz. a. „Zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok, ezeket általános labdacok neve alatt, ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásuka ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család melyben ezen kitűnő háziszserből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacok háziszserül ajánlatnak és ajánlatnak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértelulások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszűrésre s az abból eredő bajoknál is: így sápkornál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legeskeleyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők. A számtalan hírlapból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzáuk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említtünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szíves és küldjön nekem ismét 15 takereset az ön fölülmúthatlan vértisztító labdacsaiból utánvéttellel. Fogadjja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsa csoda hatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal,

Hrasche, Földnik mellett, 1877. szept. 12 éu.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsa kezeim közé kerültek, melynek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghültem, olyannyira, hogy semmi munkát nem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsa engem nem mentette volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van hogy ezen labdacok engem is tökéletesen kifognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak. Knifcz Teréz.

Bécs Újhely, 1887. november 9 éu.

Mélyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkóróságban, már életét is meguntta melyről egyből le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legtöbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27 éu

Tekintete ur! Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. Et nem mulasztatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmas nyílrik, a szenvedőknek legmolegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszéscsírnti használására Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdorf Kolbach mellett, Szilázia, 1888. október 8-án.

T. ur! Felkérém, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos

labdacsaiknak köszönetem, hogy egy gyomorhajót, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az „Aranybirodalmi almához” címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a. készíttettek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 5 krba kerül, bérmentelen utánvételi küldéssel 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban posta-utalványon eszközölhetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül. — Kaphatók Török József gyógyszerárban, Budapestben.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak, ennek következtében kérik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacok követelméi és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használatai utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete szízen van ellátva.

Bernhardi alpesi növény-liqueur Bernhard W. O.-tól. Breunzenben 1 üveg 2 frt 60 kr., 1/2 üveg 1 frt 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu legjobb szer, minden köszvényes és csuzos bajok u. m. gerincz-agy bántalom, tagzsággatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főtájás, fülzsággatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Tannonchinin hajkenőcs Pserhofer J.-tól. Évek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan k állított nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz Studel tanártól. Útés és szuras által okozott sebeknél, mérges daganatoknál ujjukakcz, sebes- vagy gyuladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitűnő szer lón k'próbálva. Egy tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fogbalzsam Pserhofer J.-tól. Sok, év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre mint legbiztosabb szer elismerve. Egy köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifűnyedv, egy általánosan ismert kitűnő háziszser, hurut rekedtség, görös köhögés stb. ellen. Egy üvegecske ára 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszencia (prágai cseppek) megrontott gyomor, rossz emésztés és mindenemű altsti bajok ellen kitűnő háziszser. Egy üvegecsével 2 frt.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-tól. Kitűnő háziszser a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főtájás, szédülés, gyomorgörös, gyomorháy, aranyér, dugulás stb. ellen. Egy csomag ára 1 frt.

Angol esodabalzsam, egy üveg 50 kr., egy kis üveg 12 kr.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelét és mint ártalmatlan szer van k'próbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitűnő szer golyva ellen. Egy üveg 40 kr., bérmentes küldéssel 65 kr.

Helsó vagy egészség-só kitűnő gyógyszer, gyomor-emésztésből származó bajok 1 csomag 1 frt.

Mia-poko, kitűnő szer egýoldalú főtájás és fogfájás és rheum tismus stb. ellen.

Ezen itt felsorolt készítményekben kívül, az osztrák lapokban hirdettet összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközölhetnek, ha a pénzüsszeg előre küldetik, nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.